

País possible, 1

Surrealisme. El surrealisme polític, la irracionalitat concreta, està en el fons de la vida valenciana dels anys presents i de la seua projecció endins i enfora. La realitat és que els valencians cada any que passa som més lluny dels rics, i cada any més prop dels pobres. Això és progrés, això és ser líders i envejats per tothom. En producció industrial, la reculada és igualment constant: hi perdem punts, acceleradament. I en el mateix sentit van les xifres comparatives d'inversió pública, o de places hospitalàries i escolars, i més cosetes sense importància: si no som els últims, ens hi acostem implacablement. I al costat d'això, la prestidigitació, la propaganda triomfal, l'ordre que, contra la realitat, hi estableix l'al·lucinació o la paranoia. La realitat no compta, la realitat no té cap crèdit: la fantasia és fantasia, la propaganda és propaganda, i la realitat és que el País Valencià recula i baixa, que aquest és el país de la mentida pública coberta amb això que se'n sol dir *grans esdeveniments* inútils i caríssims. Que reculem, reculem, reculem, mentre la propaganda afirma que avancem i avancem. Una propaganda tan eficaç, cal reconèixer-ho, que ha arribat a convèncer tothom: els valencians mateixos, que voten el PP agraïts pels èxits incessants, i el conjunt dels espanyols, catalans inclosos, que creuen fermament en la imatge feliç. Aquest és el nostre surrealisme, aquest és el somni sense raó. O despertem, o anem a la catàstrofe: catàstrofe moral, en primer lloc.

La raó. En la història del valencianisme recent, al llarg dels darrers quaranta o cinquanta anys, els anomenats *catalanistes* potser hem practicat un excés de racionalisme i de mètode, i hem descurat també en excés determinats sentiments col·lectius, algunes emocions a flor de pell i alguns emblemes d'identitat que els serveixen de vehicle i expressió. Perquè, per molt superficials –no sempre ho són tant– que semblen aquests emblemes, la seua potència és extensa i real. Això és parcialment cert, però és més cert encara que, a l'altre costat, hi ha hagut un abús permanent

Joan Francesc Mira

d'aquestes mateixes emocions, una apropiació en exclusiva dels signes de la *valenciànitat*, i un rebuig a plantejar algunes de les expressions del conflicte –la llengua, la bandera, el nom...– en termes mínimament reductibles a una actitud racional.

L'anticatalanisme ideològic radical, basat en la negació de les evidències més elementals de la filologia i de la història, va més enllà d'una simple afirmació política: és l'expressió de formes de pensar i d'actuar, incompatibles amb un ús ordenat de la raó i del mètode, incompatibles amb allò que Europa va definir com a *modernitat*. És legítim i explicable que la major part dels valencians no se senten catalans ni vulguen ser-ho: la història és la que és, i del segle XV o XVI ençà han passat 500 anys i moltes coses. Però no és legítim (racionalment) l'ús permanent d'instruments preracionals per donar curs a un anticatalanisme que sovint apareix com a ideologia aglutinadora de posicions ben diverses. El recel anticatalà ha estat, i encara és, un component invariable del substrat més profund de la ideologia nacional espanyola, i l'anticatalanisme valencià és –amb components i orígens específics– una expressió d'aquesta ideologia: la que determina el pensament polític i les actituds culturals de gran part de la dreta valenciana, fins i tot, o sobretot, quan es presenta com a apassionadament regionalista. I que condiciona també les actituds de gran part de l'esquerra majoritària. El *conflicte valencià* és un conflicte de posicions polítiques, d'interessos sovint no del tot clars, i d'ideologies nacionals. Però és també un conflicte d'actituds bàsiques davant de la vida social, de la cultura i del món mateix de les idees. D'aquestes actituds, l'una és homologable amb allò que entenem com els estàndards civils europeus, i l'altra no. L'una correspon, per entendre'ns, al model holandès, l'altra al model serbo-bosnià. I, pel que fa al futur previsible, no estic del tot segur que el *model holandès* –el que és fet de civisme, racionalitat i tolerància– siga el que adoptarà globalment la societat valenciana. Sobretot, vist l'exemple que donen els seus dirigents.

“El ‘conflicte valencià’ és un conflicte de posicions polítiques, d'interessos sovint no del tot clars, i d'ideologies nacionals. Però és també un conflicte d'actituds bàsiques davant de la vida social, de la cultura i del món mateix de les idees. D'aquestes actituds, una és homologable amb allò que entenem com els estàndards civils europeus, i l'altra no”